

MRR/POKL/2007

Minister Rozwoju Regionalnego

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013

**Wytyczne w zakresie wdrażania projektów innowacyjnych
i współpracy ponadnarodowej w ramach
Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki
(projekt)**

(ZATWIERDZAM)

-/-

**Grażyna Gęsicka
Minister Rozwoju
Regionalnego**

Warszawa, 2 maja 2007

Spis treści

1. Rozdział 1 – Podstawa prawna.....	3
1.1 Podrozdział 1 – Akty prawne i dokumenty regulujące współpracę ponadnarodową i innowacyjność w ramach PO KL.....	3
2. Rozdział 2 – Zakres regulacji.....	4
2.1 Podrozdział 1 – Cel wytycznych.....	4
2.2. Podrozdział 2 – Zakres obowiązywania Wytycznych.....	4
3. Rozdział 3 – Wstęp.....	4
4. Rozdział 4 – Podmioty odpowiedzialne.....	5
4.1. Podrozdział 1. Zadania Krajowej Instytucji Wspomagającej	6
5. Rozdział 5 –.....	7
5.1. Podrozdział 1 Grupa robocza.....	11
6. Rozdział 6 – Projekty innowacyjne.....	11
7. Rozdział 7 – Projekty ponadnarodowe.....	12
8. Rozdział 8– Projektodawcy.....	13
9. Rozdział 9– Wybór projektów	13
9.1. Podrozdział 1. Wybór projektów innowacyjnych.....	13
9.2. Podrozdział 2 Wybór projektów współpracy ponadnarodowej	14
10. Rozdział 10– Finansowanie.....	15
Załącznik 1. SCHEMAT PROJEKTÓW INNOWACYJNYCH	17
Załącznik 2. SCHEMAT WYBORU PROJEKTÓW INNOWACYJNYCH.....	18
Załącznik 4. TYPY PROJEKTÓW KWALIFIKOWANE W RAMACH PROJEKTÓW WSPÓŁPRACY PONADNARODOWEJ.....	20

1. Rozdział 1 – Podstawa prawna

Niniejsze Wytyczne dotyczące współpracy ponadnarodowej i innowacyjności w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL) zostały opracowane na podstawie art. 35 ust. 3 pkt 11 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. Nr 227, poz. 1658).

1.1 Podrozdział 1 – Akty prawne i dokumenty regulujące współpracę ponadnarodową i innowacyjność w ramach PO KL

- 1) Kwestię współpracy ponadnarodowej i innowacyjności w ramach PO KL regulują następujące akty prawne:
 - a. rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz. U. UE z dnia 31 lipca 2006 r., L 210/25);
 - b. rozporządzenie Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. ustanawiające zasady wdrażania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz. U. UE z dnia 27 grudnia 2006 r., L 371/1);
 - c. rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1081/2006 z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1784/1999 (Dz. U. UE z dnia 31 lipca 2006 r., L 210/12), zwane dalej „rozporządzeniem 1081/2006”;
 - d. ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. nr 227, poz. 1658)
- oraz następujące dokumenty:
- a. Program Operacyjny Kapitał Ludzki, zaakceptowany przez Radę Ministrów i Komisję Europejską;
 - b. *Szczegółowy opis priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki* wydany przez Ministra Rozwoju Regionalnego.

2. Rozdział 2 – Zakres regulacji

2.1 Podrozdział 1 – Cel wytycznych

Celem Wytycznych jest określenie zasad realizacji współpracy ponadnarodowej i innowacyjności w projektach współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach PO KL.

2.2. Podrozdział 2 – Zakres obowiązywania Wytycznych

- 1) Wytyczne są skierowane do wszystkich podmiotów uczestniczących we wdrażaniu PO KL, w tym do Instytucji Pośredniczących, Instytucji Wdrażających (Instytucji Pośredniczących II stopnia) oraz Beneficjentów PO KL.
- 2) Wprowadzenie zmian w niniejszych Wytycznych podlega trybowi określone w art. 35 ust. 7 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju i wymaga publikacji Komunikatu Ministra Rozwoju Regionalnego w Dzienniku Urzędowym „Monitor Polski”.

3. Rozdział 3 – Wstęp

- 1) Zgodnie z art. 3 rozporządzenia 1081/2006, Europejski Fundusz Społeczny (EFS) wspiera promowanie i włączanie do głównego nurtu polityki działalności innowacyjnej, a także działania ponadnarodowe i międzyregionalne, w szczególności przez wymianę informacji, doświadczeń, rezultatów i dobrych praktyk, jak również poprzez rozwijanie komplementarnego podejścia i skoordynowanych lub wspólnych przedsięwzięć.
- 2) W okresie 2004 – 2006 zasady innowacyjności i współpracy ponadnarodowej, ważne z punktu widzenia rozwoju zasobów ludzkich, realizowane były w ramach Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL. Przygotowując się do kolejnego okresu programowania i dążąc do uproszczenia mechanizmów wdrażania funduszy strukturalnych, podjęto decyzję o rezygnacji z Inicjatyw Wspólnotowych. Chcąc jednak zachować możliwość realizacji przedsięwzięć innowacyjnych oraz współpracy ponadnarodowej, przyjęto koncepcję włączenia tych zasad do głównych programów EFS. Krajom członkowskim pozostawiono swobodę wyboru sposobu i zakresu wdrożenia tych zasad.
- 3) W Polsce w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL) przyjęto, że projekty innowacyjne i współpraca ponadnarodowa **będą wdrażane w ramach każdego z Priorytetów PO KL, z wyłączeniem Priorytetu X**. Projekty ponadnarodowe realizowane

przez Instytucje Zarządzającą, Instytucje Pośredniczące lub Instytucje Pośredniczące II stopnia będą wdrażane w ramach Priorytetu XI Pomoc Techniczna.

- 4) Przyjęcie takiego rozwiązania umożliwi najbardziej elastyczne wdrażanie omawianych zasad, a równocześnie ułatwi wykorzystanie wypracowanych w ramach PO KL, innowacyjnych narzędzi oraz zdobytych doświadczeń wynikających ze współpracy ponadnarodowej.

4. Rozdział 4 – Podmioty odpowiedzialne

- 1) Instytucja Zarządzająca PO KL jest odpowiedzialna za przygotowanie systemu wdrażania projektów współpracy ponadnarodowej oraz projektów innowacyjnych, a także za jego kontrolę¹.
- 2) Instytucje Pośredniczące, odpowiedzialne za zarządzanie Priorytetem, realizują wszystkie zadania związane z wdrażaniem tych projektów, w tym z ich wyborem.
- 3) **Wybór, kontrolę, monitoring oraz rozliczanie projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej Instytucje Pośredniczące mogą powierzyć wybranym Instytucjom Pośredniczącym II stopnia.** W dalszej części wytycznych, gdy jest mowa o zadaniach Instytucji Pośredniczących, należy przez to rozumieć także możliwość zlecenia zadania Instytucji Pośredniczącej II stopnia.
- 4) Jak pokazują doświadczenia programu operacyjnego - Program Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL dla Polski 2004-2006, realizacja projektów innowacyjnych i ponadnarodowych jest trudna i przysparza projektodawcom wiele problemów, wynikających z charakteru realizowanych przedsięwzięć. Stanowi ona wyzwanie również dla instytucji odpowiedzialnych za nadzór nad tymi projektami. Dlatego też ważne jest zapewnienie odpowiedniego wsparcia zarówno na etapie przygotowywania koncepcji projektów, jak też w trakcie ich realizacji i to zarówno na poziomie projektodawców, jak i Instytucji Pośredniczących.
- 5) Instytucja Zarządzająca odpowiedzialna jest za ogólny nadzór nad wsparciem dla działań innowacyjnych i ponadnarodowych. W tym celu, w trybie zamówienia publicznego, Instytucja Zarządzająca **wyłoni Krajową Instytucję Wspomagającą (KIW).**

¹ Zgodnie z art. 7 rozporządzenia 1081/2006 *Instytucja Zarządzająca wybiera tematy finansowania innowacji w kontekście partnerstwa i ustanawia odpowiednie ustalenia dotyczące realizacji. O wybranych tematach informuje Komitet Monitorujący.*

6) W przypadku projektów innowacyjnych kluczowym zadaniem KIW będzie wspieranie i monitorowanie procesu upowszechniania i włączania wypracowanych rezultatów do głównego nurtu polityki, w tym przede wszystkim organizowanie i wspieranie prac krajowych sieci tematycznych.

6) Kluczową rolę w procesie upowszechniania i włączania do głównego nurtu polityki rezultatów projektów innowacyjnych odgrywać będą **krajowe sieci tematyczne**, stanowiące forum dialogu i komunikacji pomiędzy projektodawcami realizującymi projekty w poszczególnych obszarach, a ekspertami i praktykami zajmującymi się tymi dziedzinami. Za powołanie krajowych sieci tematycznych dla poszczególnych obszarów wsparcia EFS odpowiedzialna jest IZ. Do zadań krajowych sieci tematycznych należeć będzie:

- a. analiza testowanych rozwiązań oraz osiągniętych rezultatów przez projekty innowacyjne,
- b. wsparcie merytoryczne ze strony ekspertów i praktyków pozwalające na uwzględnienie w testowanych rozwiązaniach rzeczywistych potrzeb głównego nurtu polityki, a tym samym na praktyczne wykorzystanie rezultatów projektów innowacyjnych,
- c. wypracowanie efektywnych form dialogu między projektodawcami projektów innowacyjnych a osobami odpowiedzialnymi za określanie kierunków głównego nurtu polityki.

Szczegółowe zadania, zasady organizacji pracy oraz skład określać będzie regulamin pracy każdej sieci tematycznej.

4.1. Podrozdział 1. Zadania Krajowej Instytucji Wspomagającej

1) Wyróżnić można kilka grup zadań KIW:

- a. zadania związane z wyborem projektów innowacyjnych i ponadnarodowych:
 - (i) przedstawienie propozycji i aktualizacja listy ekspertów wspierających Instytucje Pośredniczące przy wyborze projektów innowacyjnych oraz projektów ponadnarodowych,
 - (ii) zapewnienie odpowiedniego przygotowania ekspertów,
 - (iii) prowadzenie szkoleń i doradztwa dla projektodawców realizujących projekty współpracy ponadnarodowej i innowacyjne;
- b. zadania związane ze współpracą ponadnarodową:
 - (i) wsparcie dla polskich projektodawców w poszukiwaniu partnera do współpracy ponadnarodowej,
 - (ii) pomoc dla podmiotów z innych krajów w poszukiwaniu polskiego partnera,

- (iii) przygotowanie projektów wzorcowych umów o współpracy ponadnarodowej (we współpracy z IZ);
- c. zadania związane z projektami innowacyjnymi:
- (i) opracowanie wytycznych na temat dokumentacji konkursowej dla projektów innowacyjnych,
 - (ii) wsparcie IZ i IP przy wyborze i aktualizacji obszarów, w których mogą być realizowane projekty innowacyjne,
 - (iii) koordynacja pomiędzy Instytucjami Pośredniczącymi przy wyborze Tematów dla projektów innowacyjnych na podstawie Tematów zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący,
 - (iv) wsparcie procesu upowszechniania i włączania rezultatów projektów innowacyjnych przez organizację konferencji, seminariów, warsztatów,
 - (v) organizowanie prac i wsparcie dla krajowych sieci tematycznych,
 - (vi) prowadzenie szkoleń i doradztwa dla projektodawców realizujących projekty innowacyjne w zakresie upowszechniania i włączania rezultatów tych projektów do głównego nurtu polityki,
 - (vii) monitorowanie procesu upowszechniania i włączania rezultatów projektów innowacyjnych do głównego nurtu polityki,
 - (viii) zarządzanie wypracowanymi rezultatami projektów innowacyjnych, w tym prowadzenie odpowiedniej bazy danych oraz promowanie i udostępnianie rezultatów.
- 2) **KIW nie będzie miała uprawnień nadzorczych ani kontrolnych** w stosunku do projektów ponadnarodowych i innowacyjnych. Swoje uwagi, sugestie i wątpliwości będzie mogła kierować do właściwych Instytucji Pośredniczących. Nadzór nad realizacją zadań KIW sprawować będzie IZ.

5. Rozdział 5 – Wybór Tematów

- 1) Dla powodzenia projektów innowacyjnych **kluczowe znaczenie ma wybór obszarów, w których mogą być realizowane**, ponieważ projekty te muszą odpowiadać na rzeczywiste potrzeby. Powinny także mieścić się w ramach strategii sektorowych przyjętych dla poszczególnych obszarów. W przeciwnym przypadku efekty działań innowacyjnych nie spotkają się z odpowiednim zainteresowaniem i w konsekwencji nie zostaną w praktyce wykorzystane.
- 2) Mając powyższe na uwadze wybór obszarów dla działań innowacyjnych musi być przemyślany, a ponadto dokonany przy udziale wszystkich zainteresowanych partnerów, w tym szczególnie partnerów społecznych oraz organizacji pozarządowych.

- 3) Tematy zostaną zaproponowane przez Grupę roboczą, o której mowa w podrozdziale 5.1. wytycznych, i zatwierdzone przez Komitet Monitorujący. Dla zapewnienia większej koncentracji środków oraz zwiększenia oddziaływania działań innowacyjnych konieczne jest zapewnienie koordynacji pomiędzy Tematami dla Priorytetów wdrażanych centralnie i regionalnie.
- 4) Co dwa lata, na podstawie oceny dotychczas realizowanych projektów oraz zmieniającej się sytuacji na rynku pracy, Tematy będą weryfikowane przez Grupę roboczą, o której mowa w podrozdziale 5.1 wytycznych.
- 5) **Wybrane Tematy dla działań innowacyjnych nie muszą być całkowicie rozłączne z pozostałymi działaniami realizowanymi w ramach każdego z Priorytetów;** Tematy mogą dotyczyć zbliżonych obszarów problemowych, np. niepełnosprawność. Projekty innowacyjne muszą jednak wychodzić poza typy projektów określone dla każdego z Priorytetów oraz poza dotychczasowe działania danej instytucji. Ponadto projekty innowacyjne muszą być realizowane w kilku fazach, o których mowa w rozdziale 6 pkt 2 wytycznych.
- 6) Bazując na doświadczeniach Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL oraz bieżącej ocenie sytuacji na rynku pracy, dla poszczególnych obszarów wsparcia zostaną opracowane propozycje Tematów (obszarów poszukiwania nowych rozwiązań) zgodnych z celami poszczególnych Priorytetów PO KL. W procesie identyfikacji i wyboru Tematów kluczową rolę odegra Grupa Robocza, o której mowa w podrozdziale 5.1 wytycznych. Poniżej przedstawiono przykładowe Tematy projektów innowacyjnych dla poszczególnych Priorytetów PO KL:

A. Priorytet I

W zakresie polityki zatrudnienia i integracji społecznej wskazać można co najmniej dwa obszary, gdzie potrzebne są nowe rozwiązania:

- (i) budowa instrumentów umożliwiających koordynację działań z zakresu polityki rynku pracy integracji społecznej,
- (ii) poszukiwanie metod zmniejszania emigracji zarobkowej osób młodych oraz absolwentów
- (iii) budowa instrumentów wspierających rozwój sektora ekonomii społecznej.

B. Priorytet II

W ramach działań związanych z adaptacyjnością poszukiwanie nowych rozwiązań może dotyczyć następujących Tematów:

- (i) zarządzanie różnorodnością w przedsiębiorstwie oraz działania przeciwdziałające dyskryminacji w przedsiębiorstwie,
- (ii) społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw.

C. Priorytet III

Dla wzrostu jakości edukacji przykładowe Tematy dla działań innowacyjnych to:

- (i) budowa systemu doradztwa zawodowego,
- (ii) innowacja w zarządzaniu placówkami oświatowymi.

D. Priorytet IV

W Priorytecie Szkolnictwo wyższe i nauka poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań może dotyczyć następującego Tematu:

- (i) budowa sieci współpracy pomiędzy uczelniami i przedsiębiorcami.

E. Priorytet V

W Priorytecie Dobre Rządzenie projekty innowacyjne mogą dotyczyć następującego Tematu:

- (i) budowanie strategii rozwoju lokalnego w partnerstwie z wszystkimi zainteresowanymi stronami.

F. Priorytet VI

W Priorytecie tym poszukiwanie innowacji rozwiązań może dotyczyć następujących Tematów:

- (i) dostosowanie systemów zarządzania jakością do specyfiki służby zdrowia,
- (ii) zarządzanie w służbie zdrowia.

G. Priorytet VII

W ramach budowania rynku pracy otwartego dla wszystkich oraz promocji integracji społecznej przykładowe Tematy to:

- (i) poszukiwanie nowych metod wspierania aktywności osób niepełnosprawnych na rynku pracy,
- (ii) poszukiwanie metod zmniejszania emigracji zarobkowej osób młodych oraz absolwentów
- (iii) instrumenty wspierające godzenie życia rodzinnego i zawodowego,
- (iv) rozwój elastycznych form zatrudnienia, zarówno w kontekście godzenia życia zawodowego i rodzinnego, jak i niepełnosprawności
- (v) integracja imigrantów i uchodźców oraz mniejszości etnicznych na rynku pracy.

H. Priorytet VIII

Dla wsparcia regionalnych kadr gospodarki proponuje się następujące Tematy:

- (i) zarządzanie wiekiem – kompleksowe wspieranie zatrudnienia dla osób po 50 roku życia (obejmujące wykształcenie, kwalifikacje, umiejętności, zarządzanie w miejscu pracy, elastyczne stosunki pracy, warunki pracy),
- (ii) poszukiwanie nowych form kształcenia ustawicznego, dostosowanych do potrzeb i możliwości MSP, w tym e-learning i szkolenia multimedialne,
- (iii) budowanie narzędzi wsparcia zarządzania zmianą, w tym także narzędzi IT.

I. Priorytet IX

Dążąc do wzrostu wykształcenia i kompetencji w regionie poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań może dotyczyć następujących Tematów:

- (i) ułatwienia przejścia pomiędzy kształceniem a zatrudnieniem,
- (ii) budowa sieci współpracy między szkołami o zawodowym profilu kształcenia i przedsiębiorcami,
- (iii) wspieranie rozwoju najzdolniejszych uczniów.

Przedstawione powyżej Tematy nie wyczerpują wszystkich możliwych obszarów poszukiwań innowacji. Poza realizacją projektów innowacyjnych w ramach wybranych Tematów możliwa jest realizacja projektów innowacyjnych, których celem jest upowszechnianie i włączanie do głównego nurtu polityki rozwiązań opracowanych w ramach innych programów lub innych Priorytetów PO KL.

7) Instytucja Zarządzająca nie określi obszarów tematycznych, w ramach których mogą być realizowane projekty ponadnarodowe. Natomiast w załączniku nr 4 określone zostały typy projektów kwalifikowane w ramach współpracy ponadnarodowej.

8) Instytucja Pośrednicząca określi w Planie Działania:

- a. wybrane obszary problemowe, w których realizowane będą projekty innowacyjne na podstawie propozycji Tematów zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący,
- b. typy projektów współpracy ponadnarodowej,
- c. oczekiwane efekty realizacji projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej,
- d. typy beneficjentów, od których oczekuje się złożenia wniosków,
- e. kryteria wyboru projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej.

5.1. Podrozdział 1 Grupa robocza

Zaproponowane Tematy, a także system wdrażania projektów ponadnarodowych i innowacyjnych, zostaną zweryfikowane przez powołaną do tego celu grupę roboczą, składającą się z przedstawicieli Instytucji Pośredniczących, organizacji pozarządowych i partnerów społecznych. Za powołanie grupy roboczej jest odpowiedzialna Instytucja Zarządzająca. Grupa ta będzie wspierać Instytucję Zarządzającą oraz KIW, także w okresie wdrażania PO KL.

6. Rozdział 6 – Projekty innowacyjne

1) Celem projektów innowacyjnych jest poszukiwanie nowych, lepszych, efektywniejszych sposobów rozwiązywania problemów na rynku pracy. Innowacyjność w tym kontekście należy rozumieć jako:

- a. nastawienie na wsparcie nowych, nietypowych grup na rynku pracy oraz rozwiązanie problemu, który do tej pory nie był przedmiotem polityki państwa,
- b. wykorzystanie nowych instrumentów w rozwiązywaniu dotychczasowych problemów na rynku pracy; przy czym możliwe jest tutaj także adaptowanie rozwiązań sprawdzonych w innych krajach, regionach, czy też w innych kontekstach, np. w stosunku do innej grupy docelowej); w tej kategorii mieści się także rozwój, modyfikacja dotychczas stosowanych instrumentów w celu zwiększenia ich adekwatności, skuteczności i efektywności.

2) Projekty innowacyjne muszą być nastawione na badanie i rozwój konkretnych instrumentów. Stąd też każdy z projektów innowacyjnych powinien być realizowany w kilku fazach:

- a. analiza problemu – wypracowanie dobrego narzędzia rynku pracy wymaga wnikliwego rozpoznania natury i przyczyn problemu. Dlatego też projekty innowacyjne powinny opierać się na badaniach danego obszaru rynku pracy lub takie badanie przewidywać,
- b. testowanie wypracowywanych rozwiązań – jest to element konieczny dla wypracowania dobrych narzędzi rynku pracy,
- c. analiza rzeczywistych efektów testowanego rezultatu – na tym etapie możliwa jest weryfikacja przyjętych założeń. Wyniki tego etapu powinny też pozwolić na modyfikację wypracowywanego narzędzia. W przypadku badania efektywności innowacyjnych instrumentów należy, w miarę możliwości, uwzględnić badanie efektywności netto, czyli z uwzględnieniem grupy kontrolnej,

d. opracowanie produktu finalnego.

- 3) Projekty innowacyjne mają sens, o ile ich rezultaty zostaną wykorzystane w praktyce i rzeczywiście przyczynią się do zwiększenia skuteczności i efektywności realizowanej polityki. Stąd też **wszystkim opisanym powyżej etapom muszą towarzyszyć działania ukierunkowane na upowszechnienie i włączenie wypracowanych rezultatów do głównego nurtu polityki**. Nasilenie tych działań może być różne w poszczególnych etapach realizacji projektu.
- 4) Podkreślić należy, że proces upowszechniania i włączania nie może być procesem jednostronnym – projektodawca musi przewidzieć interakcje z otoczeniem i odpowiednio modyfikować opracowywany produkt, aby ostatecznie jak najlepiej odpowiedzieć na rzeczywiste potrzeby przyszłych odbiorców produktu, stąd też wskazane jest angażowanie przyszłych odbiorców rezultatu w realizację projektu.
- 5) Dopuszcza się także realizację projektów, których celem nie jest wypracowanie nowego produktu, ale upowszechnienie i włączenie do głównego nurtu polityki dobrych praktyk wypracowanych w ramach innych programów, czy też Priorytetów. W takiej sytuacji można pominąć element testowania, natomiast ważne jest opracowanie sposobu przenoszenia dobrych praktyk z poziomu projektu na poziom polityki.

7. Rozdział 7 – Projekty ponadnarodowe

- 1) Projekty ponadnarodowe powinny przyczyniać się do osiągnięcia celów danego Priorytetu, wykorzystując doświadczenia partnerów z innych regionów oraz krajów UE. Projekty te mogą zatem testować gotowe już i stosowane w innych miejscach rozwiązania, bądź wypracowywać nowe rozwiązania przy udziale partnerów z innych krajów UE.
- 2) W przypadku takich projektów **zadaniem projektodawcy jest wykazanie rzeczywistej wartości dodanej wynikającej ze współpracy ponadnarodowej**.
- 3) Możliwych jest kilka form współpracy ponadnarodowej:
 - a. współpraca pomiędzy projektodawcami, współpraca może być nawiązywana także z projektodawcami, których projekty nie są współfinansowane przez EFS, w takim przypadku rezultaty współpracy ponadnarodowej muszą przyczyniać się do realizacji celów projektu;
 - b. współpraca pomiędzy sieciami instytucji działającymi w zbliżonych obszarach;

- c. współpraca pomiędzy instytucjami (*twinning*), działającymi w tym samym obszarze i udzielającymi sobie wsparcia, do takiej współpracy uprawnione są instytucje sektora publicznego, współpraca taka możliwa jest także dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie EFS, w takim wariancie rezultaty współpracy ponadnarodowej muszą przyczyniać się do poprawy funkcjonowania danej instytucji.

8. Rozdział 8– Projektodawcy

- 1) **Realizacja projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej będzie dostępna dla wszystkich podmiotów legalnie działających w Rzeczpospolitej Polskiej.**
- 2) Przy wyborze projektów innowacyjnych powinien być brany pod uwagę potencjał badawczy tych podmiotów, doświadczenie i możliwości testowania wypracowywanych rozwiązań. Wskazane jest także angażowanie do realizacji tych projektów instytucji mogących zwiększyć szanse na włączenie wypracowanych innowacji do polityki krajowej.
- 3) Z punktu widzenia jakości projektów innowacyjnych kluczowe znaczenie ma partnerstwo. Bazując na doświadczeniach Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL nie należy nakładać na wszystkie innowacyjne projekty obowiązku partnerstwa, jednak partnerstwo w ramach tych projektów, z racji wnoszonej wartości dodanej do projektów, będzie silnie wspierane.
- 4) Z partnerstwem związana jest też zasada *empowerment* – czyli zaangażowanie w proces wypracowywania innowacyjnych rozwiązań przedstawicieli grup docelowych. Uwzględnienie opinii najbardziej zainteresowanych osób daje większe szanse na dużą skuteczność wypracowywanego produktu. Dlatego też każdy projektodawca musi przewidzieć odpowiednią formę zaangażowania przedstawicieli grup docelowych.
- 5) Współpracę ponadnarodową mogą realizować poszczególne instytucje, grupy instytucji (partnerstwa) lub instytucje zaangażowane we wdrażanie funduszy strukturalnych (instytucja zarządzająca, pośrednicząca, pośrednicząca II stopnia).

9. Rozdział 9– Wybór projektów

9.1. Podrozdział 1. Wybór projektów innowacyjnych

- 1) Za promocję działań ponadnarodowych oraz innowacyjnych odpowiedzialne będą Instytucje Pośredniczące oraz KIW.

- 2) W przypadku projektów innowacyjnych poszczególne Instytucje Pośredniczące, przy współudziale KIW odpowiedzialne są za ogłoszenie konkursu i wybór projektów. Dokumentacja konkursowa, przygotowywana przez każdą z Instytucji Pośredniczących, powinna być zgodna z wytycznymi przygotowanymi przez KIW. Instytucja Pośrednicząca ogłasza konkurs. Informacje o konkursie ogłasza także KIW. Za wybór projektów odpowiedzialna jest Instytucja Pośrednicząca, która dokonuje oceny formalnej i merytorycznej projektów i podpisuje umowy dofinansowania.
- 3) Niezwykle ważne jest ustanowienie odpowiednich kryteriów wyboru projektów innowacyjnych i ponadnarodowych, biorących w głównej mierze pod uwagę zgodność z celami Priorytetu, realność osiągnięcia zakładanych rezultatów oraz zdolność instytucjonalną do wdrożenia zaprojektowanych działań. Instytucja Zarządzająca opracuje przykładowe kryteria wyboru projektów innowacyjnych i ponadnarodowych.

9.2. Podrozdział 2 Wybór projektów współpracy ponadnarodowej

- 1) Współpraca ponadnarodowa może być realizowana w ramach każdego z projektów współfinansowanych przez EFS, jeżeli projektodawca wykaże wartość dodaną wynikającą ze współpracy ponadnarodowej.
- 2) Nawiązywanie współpracy ponadnarodowej możliwe jest zatem zarówno na etapie przygotowania projektu, jak i na etapie jego realizacji.
- 3) Nawiązanie współpracy ponadnarodowej możliwe jest nie tylko z podmiotami z krajów członkowskich Unii Europejskiej realizującymi projekty współfinansowane przez EFS, ale też z podmiotami nie realizującymi takich projektów, a także z podmiotami z krajów nie będących członkami UE.
- 4) Podstawą realizacji współpracy ponadnarodowej jest umowa ponadnarodowa pomiędzy zaangażowanymi podmiotami. KIW opracuje wzorcową umowę o współpracy ponadnarodowej.
- 5) W przypadku, kiedy współpraca ponadnarodowa nawiązywana jest z podmiotem z innego kraju członkowskiego w ramach projektu współfinansowanego przez EFS, umowa ponadnarodowa powinna być zaakceptowana przez polską Instytucję Pośredniczącą. Warunki akceptacji umowy w innych krajach wynikały będą z przyjętego tam systemu wdrażania projektów ponadnarodowych.

- 6) Umowa o współpracy ponadnarodowej może zostać dołączona do wniosku o dofinansowanie projektu i będzie podlegała ocenie merytorycznej, jako jeden z elementów projektu.
- 7) Możliwe jest też rozwiązanie, kiedy to projektodawca we wniosku o dofinansowanie projektu wskazuje chęć nawiązania współpracy ponadnarodowej, określając jej cele i spodziewane rezultaty. W takiej sytuacji podmiot realizujący projekt powinien złożyć nowy wniosek o dofinansowanie projektu, dotyczący tylko współpracy ponadnarodowej, do którego dołączyć należy poświadczoną kopię umowy o współpracy ponadnarodowej, podpisanej przez wszystkie strony. W przypadku złożenia i zaakceptowania takiego wniosku wraz z umową ponadnarodową koszty nawiązywania współpracy ponadnarodowej, poniesione przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu, uznaje się za kwalifikowalne.
- 8) W przypadku projektów twinningowych nawiązanie takiej współpracy możliwe jest dla instytucji sektora publicznego. Podstawą realizacji takiego projektu jest umowa partnerska, określająca cele współpracy, sposób ich osiągnięcia, budżet i harmonogram. Projekt takiej umowy załączany jest do wniosku o dofinansowanie projektu, który składany jest do Instytucji Pośredniczącej. Warunkiem rozpoczęcia współpracy jest zatwierdzenie wniosku oraz projektu umowy partnerskiej przez Instytucję Pośredniczącą.
- 10) Projekty współpracy ponadnarodowej Instytucji Zarządzającej, Pośredniczącej lub Pośredniczącej II stopnia, wdrażane będą w ramach Priorytetu X PO KL Pomoc Techniczna. Dlatego też za wybór oraz rozliczenie tych projektów odpowiedzialna będzie właściwa Instytucja Pośrednicząca lub Instytucja Zarządzająca w przypadku projektów współpracy ponadnarodowej realizowanych przez Instytucję Zarządzającą.

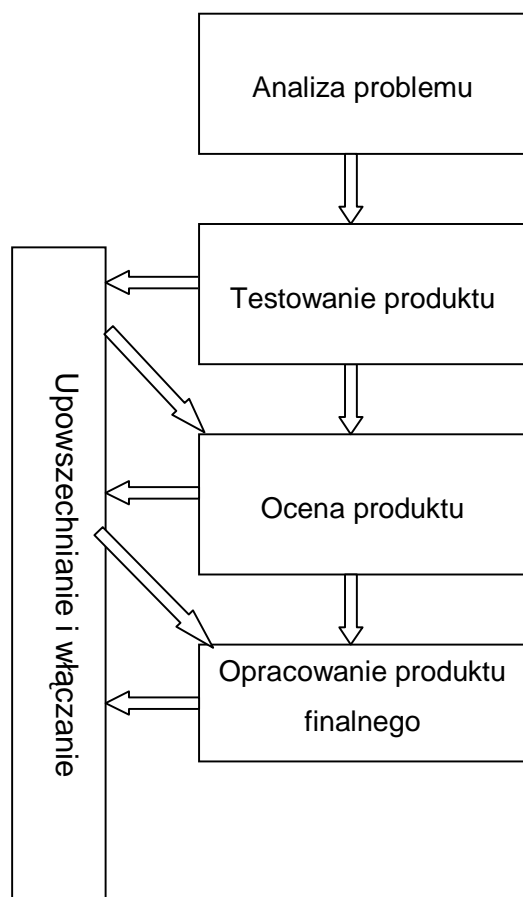
10. Rozdział 10– Finansowanie

- 1) W ramach każdego z Priorytetów zostanie przeznaczony 5% środków na realizację działań innowacyjnych i ponadnarodowych. Zasady dotyczące wkładu własnego oraz kwalifikowalności w przypadku projektów innowacyjnych i ponadnarodowych są takie same jak na poziomie całego Priorytetu.
- 2) W przypadku projektów ponadnarodowych obowiązuje zasada, iż każdy z partnerów będzie ponosił swoje koszty w projekcie, tak aby ograniczyć przepływy środków finansowych pomiędzy partnerami. Dotyczy to także projektów realizowanych wspólnie z partnerami z krajów spoza Unii Europejskiej. W przypadku wspólnej realizacji przedsięwzięć, możliwe jest dzielenie zadań i ponoszenie kosztów proporcjonalnie. Jeżeli realizacja zadania wymaga

zastosowania trybu zamówienia publicznego, powinny być stosowane procedury obowiązujące w kraju, który jest odpowiedzialny za dane zadanie.

- 3) W załączniku nr 4 wymienione zostały, zgodnie z zaleceniami Komisji Europejskiej, typy projektów możliwe do finansowania w ramach projektów współpracy ponadnarodowej.

Załącznik 1. SCHEMAT PROJEKTÓW INNOWACYJNYCH

Załącznik 2. SCHEMAT WYBORU PROJEKTÓW INNOWACYJNYCH

KIW	Wytyczne na temat sposobu przygotowania dokumentacji konkursowej
IP	Przygotowanie dokumentacji konkursowej
IP + KIW	Ogłoszenie konkursu (koordynacja na poziomie obszarów wsparcia)
IP	Ocena formalna i merytoryczna
IP	Podpisanie umowy dofinansowania

Załącznik 3. SCHEMAT WYBORU PROJEKTÓW PONADNARODOWYCH

IP	Przygotowanie dokumentacji konkursowej
IP	Ogłoszenie konkursu (koordynacja na poziomie obszarów wsparcia)
IP	Ocena formalna i merytoryczna
IP	Podpisanie umowy dofinansowania

Załącznik 4. TYPY PROJEKTÓW KWALIFIKOWANE W RAMACH PROJEKTÓW WSPÓŁPRACY PONADNARODOWEJ

1. Organizowanie konferencji, seminariów, warsztatów i spotkań.
2. Prowadzenie badań i analiz.
3. Przygotowanie, tłumaczenia i wydawanie publikacji, opracowań, raportów.
4. Adaptowanie rozwiązań wypracowanych w innym kraju.
5. Doradztwo, wymiana pracowników, staże, wizyty studyjne.
6. Wspólna realizacja projektów, wypracowywanie nowych rozwiązań.